

घरपभोड गाउँपालिकाको कार्यालय,
जोमसोम, मुस्ताङको

सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन

(आ.व. २०८२/०८३ को)

प्रतिवेदन पेश गर्ने:

रियल पिस ईनोभेटिभ कन्सल्टेन्सी प्रा.लि.

वेनी न.पा. वडा नं. ७, वेनी, म्याग्दी ।

सम्पर्क नम्बर: ९८४७६३५७६०

Email: pabitrakc12@gmail.com

भूमिका तथा आभार

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ ले तोके बमोजिम यो सामाजिक परीक्षण २०८३ साल वैशाख र जेष्ठ महिनामा सम्पन्न गरिएको हो । परीक्षणको कार्यसम्पन्न गर्न ऐन र कार्यविधिमा उल्लेख भएका विधिहरूको प्रयोग गरिएको छ । यो परीक्षण प्रक्रियामा घरपभोड गाउँपालिकाको वार्षिक गतिविधिहरूलाई मुख्य आधार बनाइएको छ । उल्लेखित कार्यालयको प्रगति समिक्षा र अन्तरक्रियात्मक छलफल पश्चात प्रारम्भिक प्रतिवेदन तयार गरि सम्बन्धित जिम्मेवार पदाधिकारीहरू र कर्मचारीहरू संग छलफल पश्चात सुझावहरू समावेश गरी प्रतिवेदनलाई अन्तिम रूप दिइएको छ । प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका तथ्याङ्कहरूको मुख्य स्रोत सम्बन्धित गाउँपालिकाको कार्यालय हो । जसको विवरण प्रतिवेदनमा राखिएको छ ।

गाउँ पालिकाको कार्यालय, घरपभोडको सामाजिक परीक्षण गर्नका लागि जिम्मेवारी प्रदान गर्नु हुने गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री मोहन सिंह लालचन, उपाध्यक्ष श्री जमुना थापा मगर, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री भिम कुमार वस्नेत, पशु चिकित्सक श्री आईत वहादुर थकाली, योजना शाखा प्रमुख श्री केदार सिंह, लेखा अधिकृत श्री सुजित वराल, सहायक लेखा अधिकृत श्री आशिष भण्डारी, महिला, बाल बालिका तथा जेष्ठ नागरीक शाखा प्रमुख श्री सरिता थकाली तथा गाउँ पालिकामा कार्यरत विभिन्न शाखा, उपशाखाका प्रमुखज्यूहरू एवं सम्पूर्ण कर्मचारीहरू प्रति पनि विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु । यसैगरी अध्ययन कार्यमा सूचना उपलब्ध गराइदिनु हुने महानुभावहरू, वडाका अध्यक्ष, स्थलगत अध्ययनको क्रममा उपस्थित महानुभावहरूबाट प्राप्त सूचना तथा राय सुझाव दिनुहुने गाउँपालिका सदस्यहरू, वडाका कर्मचारीहरू, अन्य जनप्रतिनिधिहरू सबैमा हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु । गाउँपालिकाले आगामी दिनमा समेत यस्ता कार्यहरू सम्पादन गर्ने अवसर प्रदान गर्नेछ भन्ने शुभेच्छा व्यक्त गर्दै प्रतिवेदनमा सकारात्मक र सिर्जनात्मक सुझावको अपेक्षा गर्दछु ।

रियल पिस ईनोभेटिभ कन्सल्टेन्सी प्रा.लि.
वेनी न.पा. वडा नं. ७, वेनी, म्याग्दी ।

१. पृष्ठभूमि:

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ ले हरेक वर्ष स्थानीय निकायहरूले अधिल्लो वर्ष सम्पादित कार्यक्रम, क्रियाकलापहरू र गतिविधिहरूको सामाजिक परीक्षण गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ। सार्वजनिक निकायले उत्तरदायित्व वहन गर्ने एवं अनुमोदित हुन विभिन्न विधिहरूको प्रयोग गरेका हुन्छन् ति मध्ये एउटा विधि सामाजिक परीक्षण पनि हो। जस अनुसार सामाजिक परीक्षण भनेको स्थानीय निकायहरूको योजना, नीति, कार्यक्रम, आयोजना कार्यान्वयन र सेवा प्रवाहले गाउँ पालिकाको आर्थिक सामाजिक विकासमा गरेको समग्र योगदानको लेखाजोखा, विश्लेषण र मूल्यांकन गर्ने कार्य हो। स्थानीय निकायहरूले एक आर्थिक वर्षमा समग्र सामाजिक जिम्मेवारी पूरा गरे नगरेको साथै गाउँपालिकाको समग्र कार्यक्रम तथा गतिविधिहरूका सम्बन्धमा लेखाजोखा गर्ने कार्यले स्थानीय निकायलाई सामाजिक दायित्व पूरा गर्न सहयोग गर्दछ। स्थानीय सरकार संचालन ऐन अनुसार एक आर्थिक वर्षमा सम्पादन गरेका कार्यक्रमहरूको आर्थिक वर्ष समाप्त भए पछि चालु आ.व. भित्र सामाजिक परीक्षण गराउनु पर्ने प्रावधान रहेको छ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७८ को उपदफा ५ मा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई पारदर्शी, जनउत्तरदायी र जवाफदेही बनाउन सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण तथा सार्वजनिक सुनुवाई जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्नेछ भन्ने कानूनी व्यवस्था भए वमोजिम र नेपाल सरकार संघीय मामिला तथा सामान्य मन्त्रालयद्वारा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतहरू लाई १८ बुदे निर्देशन कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा भएको परिपत्र समेतको आधारमा यो सामाजिक परीक्षण गरिएको छ।

स्थानीय सरकार संचालन ऐन तथा यस कार्य सम्पादनका लागि आकर्षित हुने ऐन, नियम तथा कार्यविधि अनुसार गाउँपालिकाले सामाजिक उत्तरदायित्व वहन गर्ने शिलशिलामा गत वर्ष सम्पन्न भए गरेका कार्यहरूको सामाजिक परीक्षण गर्न घरपभोड गाउँपालिकाको कार्यालय, जोमसोमको आ.व. २०८१।०८२ सम्पादित कार्यक्रम तथा गतिविधिको सामाजिक परीक्षण गर्ने कार्यका लागि भएको सम्झौता वमोजिम प्रस्तावमा उल्लेख भए वमोजिमको प्रकृया पूरा गरी सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन पेश गरिएको छ।

२. सामाजिक परीक्षणको उद्देश्य:

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ ले हरेक वर्ष स्थानीय निकायहरूले अघिल्लो वर्ष सम्पादित कार्यक्रम, क्रियाकलापहरू, गतिविधिहरूको सामाजिक परीक्षण गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ ।

स्थानीय निकायको सामाजिक जिम्मेवारी, त्यसलाई पालना गर्न भएको प्रयास तथा कार्यसम्पादनको लेखाजोखा गरी प्राप्त अवस्था दर्शाउनुका साथै सुझाव एवं प्रतिक्रिया उपलब्ध गराउनु पनि यस कार्यक्रमको अर्को उद्देश्य रहेको छ । यसमा गाउँ पालिकालाई ऐन नियमले तोकेको सामाजिक जिम्मेवारी, त्यस अनुसार संचालित कार्यक्रम तथा आयोजनाले ल्याएको सामाजिक उपलब्धि र सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्न सक्ने नीतिगत व्यवस्था र संस्थागत क्षमताको लेखाजोखा गरिएको छ ।

३. सामाजिक परीक्षण अध्ययन विधि:

स्थानीय निकायको सामाजिक परीक्षण कार्यविधिमा तोकिए बमोजिम नै सामाजिक परीक्षणलाई अनुसन्धानात्मक ढंगबाट अध्ययन गरिएको थियो । आवश्यकता अनुसार गाउँ पालिकाका शाखा प्रमुखहरू, वडा अध्यक्ष तथा वडाका कर्मचारीहरू, केही उपभोक्ताहरू, केही सेवा ग्राहीहरू समेत संग छुट्टा छुट्टै तथा सामुहिक रुपमा अन्तरवार्ता तथा छलफल गरिएको छ । प्रतिवेदनको विश्लेषण, अन्तरवार्ता र छलफलबाट प्राप्त निष्कर्षलाई प्रारम्भिक प्रतिवेदनको रुपमा तयार गरी गाउँपालिकाका पदाधिकारीहरू, गाउँपालिकाका शाखा प्रमुख तथा विभिन्न सरोकारवालाहरू विच प्रस्तुत गरी उनीहरूबाट प्राप्त सुझाव तथा प्रतिक्रियाहरूलाई समावेश गरी अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

क) सन्दर्भ सामग्री समीक्षा र अध्ययन

- गाउँपालिकाको दिर्घकालीन, मध्यमकालीन, अल्पकालीन योजनाहरू
- गाउँपालिका संचालन र व्यवस्थापन सम्बन्धी ऐन, नियम, कार्यविधिहरू र निर्देशिकाहरू
- गाउँपालिकाले लिएको सामाजिक जिम्मेवारी, लक्ष्य, उद्देश्य
- गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण
- वार्षिक योजना

- सामाजिक उपलब्धि, कार्य सम्पादन, परिणाम र प्रभाव सम्बन्धी अभिलेख तथा सूचना
- नागरिक वडापत्र
- वार्षिक प्रगति समिक्षा, कार्यपत्र तथा प्रतिवेदनहरू

ख) अन्तरवार्ता र समूह छलफल

गाउँपालिकाको शाखा प्रमुख, सहायक कर्मचारी तथा सेवाग्राही र केही उपभोक्ताहरु संग अर्ध संरचित अन्तरवार्ता गरिएको थियो । अन्तरवार्ताबाट समेटिन नसकेका विषयहरूका लागि सम्बन्धित कर्मचारीहरूहरु संग छलफल गर्नुका साथै प्रमुख समस्या, चुनौती तिनीहरूको सम्पादनको अवस्था र भावी कार्यदिशाका बारेमा गहन अध्ययन गरी बुँदागत रूपमा प्रतिवेदन तयार गरिएको थियो ।

४. अध्ययनका सिमा:

यस सामाजिक परिक्षणको अनुसन्धान मुलक अध्ययनका क्रममा समय, बजेट तथा श्रोतको सीमितताका कारण पालिकाका सम्पूर्ण कार्यालयहरु लगायत गैरसरकारी संस्थाहरूलाई अध्ययनको क्षेत्र भित्र समेट्न सकिएको छैन । त्यस्तै गरि घरपभोड गाउँपालिकाले संचालन गरेका सबै योजनाहरुहरुको अवलोकन भ्रमण गरिएको नभई केही योजनाहरुको अवलोकन र उपभोक्ताहरु संगको छलफल तथा अन्तरक्रिया गरिएको थियो ।

५. स्थानीय निकायको छोटकरी परिचय

गण्डकी प्रदेश अन्तरगत मुस्ताङ जिल्लामा अवस्थित घरपभोड गाउँपालिका हिमाली भेगमा रहेको गाउँपालिका हो । हिमालपारीको जिल्लाको रुपमा चिनिने मुस्ताङ जिल्लाको सदरमुकाम जोमसोममा अवस्थित रहेको यस गाउँपालिका वि. सं २०७३ सालमा सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले ७५३ स्थानीय तह लागू गर्दा मुस्ताङ जिल्लामा साविकका माफा गा.वि.स, टुकुचेको (८,९) वडाहरू र जोमसोम गाउँ विकास समितिहरूलाई समेटेर घरपभोड गाउँपालिका घोषणा गरिएको हो । घरपभोड गाउँपालिकाको क्षेत्रफल ३१९.७७ वर्गकिलोमिटर रहेको छ । यो गाउँपालिका ५ वडाहरूमा विभाजन गरिएको छ । यस गाउँपालिकाको कूल जनसंख्या ३,७१२ रहेको छ ।

यस गाउँपालिकाको सिमाना पूर्वमा मनाङ जिल्ला, पश्चिममा डोल्पा जिल्ला, उत्तरमा बारागुङ मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका, दक्षिणमा थासाङ गाउँपालिका र म्याग्दी जिल्लाको सिमाना रहेको छ । हाम्रो अहिलेको घरपभोड कुनै बेला लो (रलो वा ब्लो) नामको एउटा स्वतन्त्र र बलियो अधिराज्य

थियो जसलाई लोबो ग्याल्खाव भनिन्थ्यो । यस भेगको इतिहास निकै चाखलाग्दो छ । केही अघि गरिएका पुरातात्विक अध्ययन र उत्खननले यो इलाका लगभग सातौँ शताब्दी ईसा पूर्वदेखि नै मानव सभ्यताको उल्लेखनीय स्थलका रूपमा विकसित भइसकेको जानकारी मिलेको छ । त्यसबेला देखि भन्डै हजार वर्षसम्म अर्थात् ईसाको छैटौँ-सातौँ शताब्दी ताकासम्म यहाँका मानिस खेतीपाती, पशुपालन आदि व्यवसाय गरे पनि प्रायः बसोबास भने शायद सुरक्षाका दृष्टिले मानव निर्मित गुफामै गर्थे भन्ने पनि पुरातात्विक तथा ऐतिहासिक दुवै अध्ययनका आधारमा स्पष्ट भएको छ । मुस्ताङ भेगमा आठौँ शताब्दीको मध्यताका या-लुङ् सैन्यको साथमा बौद्ध परम्पराको प्रवेश हुँदा शे-रिब नामको स्थानीय राज्यको अस्तित्व त्यस भेगमा थियो, जसको केन्द्र अहिले भग्नावशेषका रूपमा रहेको ठिनी नजिकैको गारावजोङ (घरपभोङ) भन्ने स्थानमा थियो । अघि बोनको अत्यन्त महत्वपूर्ण केन्द्रको रूपमा रहेको र पछि त्यत्तिकै महत्वको बौद्ध केन्द्र बनेको गारावजोङ नजिकैको कुछाव तेर-ङको धार्मिक-साँस्कृतिक महत्व र गारावजोङको सामरिक तथा शासन केन्द्रको महत्व यस प्रसंगमा स्मरणीय हुन्छ ।

जैविक विविधताले भरिपूर्ण यो गाउँपालिका, समुन्द्र सतहबाट न्यूनतम २५५९ मिटर उचाईदेखि ६८६५ मिटर भन्दा माथि सम्म फैलिएको छ । भौगोलिक विविधता भएको कारण यहाँको हावापानी उचाई तथा समय अनुरूप फरक फरक छन् । गाउँ क्षेत्रका जोमसोम देखि दक्षिण तल्लो भेगमा समशितोष्ण र उत्तरी भेगमा चिसो लेकाली हावापानी पाइन्छन् । हिमालपारीको जिल्लाभित्र रहेको गाउँपालिका भएकाले यहाँ ज्यादै नै कम वर्षा हुन्छ । यो ठाउँबाट यसको दक्षिणी भेगमा पर्ने धौलागिरी, तिलिचो पिक, 'याक कावा' तथा निलगिरी हिमालको राम्रो दृश्य देखिन्छ । यो ठाउँ प्रख्यात तीर्थस्थल मुक्तिनाथ, तिलिचो ताल (मनाङ) र लोमान्थाङ जाने प्रवेश द्वारको रूपमा पनि लिन सकिन्छ । यो गाउँपालिकाको अधिकतम तापक्रम: २६ डिग्री सेन्टिग्रेड देखि न्यूनतम तापक्रम (९ डिग्री सेन्टिग्रेड भन्दा कम सम्म हुन्छ । यस गाउँपालिकाको केन्द्र साविक जोमसोम गाविसको कार्यालयमा रहेको छ ।

यो क्षेत्र अन्नपूर्ण हिमश्रृङ्खलाको उत्तर पट्टी रहेको हुनाले यहाँ अत्यन्त कम मात्रामा पानी पर्दछ । उच्च हिमाली भेग भएको हुनाले दिउँसोको समयमा उच्च बेगले हावा बहने गर्दछ । औषत वार्षिक वर्षा तल्लो भागमा २०० मि.मि र माथिल्लो भागमा हिमपात हुन्छ । समुन्द्री सतहबाट निकै उचाईमा रहेको यो गाउँपालिकामा चिसो हावापानि पाइन्छ । गृष्म महिनामा यहाँ अधिकतम

तापक्रम २६ डिग्रि सेल्सियस सम्म पुग्छ भने चिसो महिनामा तापक्रम - ९°C भन्दा तल भर्दछ । जोमसोम देखि दक्षिण तल्लो भेगमा प्रायःजसो समशितोष्ण चिसो हावापानी पाइन्छ । यस गाउँपालिकामा पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा ढुम्बा ताल र क्षमा ताल रहेका छन । यस गाउँपालिकामा संसारकै अग्लो स्थानमा रहेको तिलिचो ताल जाने प्रवेश बिन्दु रहेको छ । चिमाङ खोला, मार्फा खोला, ठिनी खोला, ढुम्बा खोला र स्याङ खोला लगायत खोलाहरु कालीगण्डकी नदीमा मिसिन्छन् । कालीगण्डकी नदी यस गाउँपालिका बिच भएर बग्ने मुख्य नदी रहेको छ । यहाँबाट काली गण्डकी नदीको तीरै तीर हुँदै मोटर बाटोले दक्षिणमा बेनी तथा बाग्लुङ बजार सम्म जोड्ने गर्दछ । यस गाउँपालिकामा धेरै जसो बौद्ध धर्मावलम्बीहरुको बसोबास रहेको देखिन्छ । त्यसैले यहाँका प्रत्येक ऐतिहासिक तथा धार्मिक स्थलहरुमा बौद्धहरुकैगुम्बाहरु मात्र भेटिएको छ । यहाँका ऐतिहासिक स्थलहरुमा ऐतिहासिक चिनारी भएको मार्फा गाउँ , ह्यारुभो भ्यू टावर, लियोपार्ड केभ, टसि ल्हाखाङ गुम्बा,उर्केन छ्योकोर्लिङ गुम्बा, चेछेन कुंगा छ्योखोर लिङ, साक्य गोन्पा, युनद्रुङ फेनचोलीङ बोन गुम्बा, कुछप तेरेङगा गुम्बा लगायत पुराना गुम्बाहरु, थकाली तथा गुरुङ जातिको संस्कृति झल्काउने म्युजियमहरु र हिमालहरु (धवलागिरी, नीलगिरी) को मनोरम दृश्य आदी देख्न पाइन्छन् ।

- **LISA** परिक्षणमा गाउँपालिकाको कार्य सम्पादन स्तर ८० प्रतिशत प्राप्त भएको । कार्य सम्पादनमा जिल्ला द्रोश्चो रहेको । संगठन तथा प्रशासन, शासकिय प्रबन्ध, सामाजिक समावेशीकरणमा अन्य सूचक भन्दा कम अंक प्राप्त गरेको ।
- हाल घरपभोड गाउँपालिकामा शाखा ६ वटा, ३ वटा उपशाखा, ९ वटा ईकाइ, २ स्वास्थ्य चौकी, २ वटा आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, २ वटा गाउँघर क्लिनिक, ६ वटा खोप केन्द्र, ५ वटा वडा कार्यालय रहेका छन् ।
- आवधिक योजना, विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रति कार्य योजना, यातायात गुरुयोजना, क्षमता विकास योजना, भू उपयोग योजना तयार भई लागु भएको ।
- **O & M** अध्ययन प्रतिवेदन प्राप्त भएको तर लागु नगरिएको ।
- गाउँपालिकाले गत आ.व.मा १ वटा सार्वजनिक सुनुवाई गरेको ।
- खुला दिसामुक्त गाउँ घोषणा भै सकेको र पूर्ण सरसफाई कार्यक्रम तर्फ लम्किने जमर्को गरेको

- पालिका अर्न्तगत विषयगत समितिहरु गठन गरी संचालनमा ल्याएको तिनीहरु सक्रिय रहेका ।
- पालिका अर्न्तगत विशेष कोषहरु खडा गरी संचालनमा ल्याएको ।
- आ.व. २०८०/०८१ मा यस गाउँपालिकाको आन्तरिक राजस्व रु. १,१४,८०,३३९.६४ रहेको साथै आ.व. २०८१/०८२ मा आन्तरिक राजस्व रु. १,४४,९१,४९६.९७ रहेकोले अघिल्लो आ.व.को तुलनामा २६.२२ प्रतिशतले वृद्धि भएको ।
- मुस्ताङ जिल्लामा पहिलो गाउँपालिकाको रुपमा वाल मैत्री स्थानीय शासन यूक्त गाउँपालिका घोषणा २०८३ असार भित्र गर्ने गरि योजना तय भएको ।
- स्थानीय सडक स्थापना र संचालनका लागि भवन तथा सडक मापडण्ड कार्यविधि तयार भई लागु भएको ।
- गत आ.व.मा मार्फा स्थित जनवाल माध्यामिक विद्यालय नयाँ भवन निर्माण, कैसाङ ठिनी सिंचाई योजना, ऐतिहासिक र पुरातात्विक रुपले महत्वपूर्ण घरपभोङ किल्लाको **Master plan** निर्माण योजनाको **DPR** तयार भएको ।
- फोहर व्यवस्थापनमा हाल गाउँपालिका अर्न्तगतका विभिन्न टोल गाउँमा गठित आमा समुह मार्फत श्रोतमा नै वर्गिकरण गरी फोहर संकलन गरी वडा अर्न्तगत रहेका फोहर संकलन केन्द्रमा संकलन गरिएको र एक्यापको सहयोगमा फोहरको पुन प्रयोगका लागि पोखरामा लग्ने गरिएको ।
- यस आ.व.मा गाउँपालिकाले वडा स्थित फोहर संकलन केन्द्रवाट फोहरहरु ई रिक्सामा संकलन गरी गाउँपालिकाको लगानीमा वन्दै गरेको फोहर संकलन केन्द्रमा फोहरहरुलाई कम्प्रेस गरी फोहरको भोलुम घटाई पोखरा पठाउने योजना रहेको ।
- चालिस माईक्रोन भन्दा मुनीका सवै प्लाष्टिकहरु र वियरका वोत्तललाई पूर्ण रुपमा निषेध गरेको ।
- गाउँ पालिकाले पर्यटन गुरुयोजना, उद्यम विकास रणनितिक योजना, वाल विवाहका लागि स्थानीय रणनिति तयार गर्नु पर्ने देखिएको ।

६ स्थानीय निकायको प्राथमिकता तथा लक्षहरू दुर दृष्टि:

“ घरपभोडको सम्वृद्धि: कृषि, पर्यटन र संस्कृति ”

उद्देश्यहरू:

- घरपभोड गाउँपालिकाको सवै विकासका सम्भावनाहरूलाई खोजी गर्ने तथा आन्तरिक आयलाई उल्लेख रुपमा अभिवृद्धि गरी आगामी २० वर्षमा घरपभोड गाउँपालिकालाई एउटा विकसित सुन्दर गाउँ सहर बनाउने ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सम्भावनाहरूको खोजी श्रोत र साधनको अधिकतम परिचालन र सहभागितामूलक विकासको आधार स्तम्भ खडा गरी आगामी २० वर्षमा Smart city बनाउने ।

७. प्राथमिकताहरू:

- सम्वृद्ध घरपभोड गाउँ पालिका: सुखी गाउँवासी अभियान चलाउने ।
- गाउँ पालिकाको विकास र सम्वृद्धिमा सार्वजनिक नीजि र सहकारी क्षेत्रको साभेदारी
- कृषि क्षेत्रको व्यवसायिकरण, विविधिकरण र यान्त्रिकरण ।
- पर्यटन पूर्वाधार एवं प्रचार प्रसार ।
- उद्यमशिलता विकास तथा स्वरोजगारी
- वातावरण संरक्षण र फोहर व्यवस्थापन
- एक वडा एक पर्यटन परियोजना
- एक घर एक धारा
- घर घरमा स्वास्थ्य कर्मी
- एक घर एक करेसावारी: पकेट क्षेत्रमा व्यवसायिक तरकारी उत्पादन
- एक वडा एक प्राविधिक
- फलफुल, तरकारी लगाऊ: छोरी पढाउ अभियान संचालन गर्ने
- याक तथा च्याङगाको पकेट क्षेत्र विस्तार

- ग्रामीण सडक स्तरोन्नती
- करदाता शिक्षा र वहाल करलाई व्यवस्थित गर्दै करको दायरामा ल्याउने ।
- एक वडा एक उत्पादन कार्यक्रममा जोड
- खानेपानी, फोहोरमैला व्यवस्थापन तथा सरसफाई
- संस्थागत क्षमता बिकास र आन्तरिक स्रोतको परिचालन र व्यवस्थापन
- योजनाको कार्यान्वयन, अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणमा सक्रियता
- सामाजिक तथा समावेशी विकास

८. गत वर्षका मुख्य मुख्य उपलब्धिहरु:

८.१ वार्षिक आर्थिक प्रगति:

गत आ.व.को विषयगत बजेट र खर्चको विवरण

१. आर्थिक विकास

सि.नं.	क्षेत्र/उप क्षेत्र	विनियोजन	खर्च	खर्च (%)
१	कृषि	१,७७,७५,०००.००	१,५८,३०,३९८.००	८९.०६
२	उद्योग	१३,००,०००.००	३,७०,५७९.००	२८.५१
३	पर्यटन	१,३३,००,०००.००	१,१३,७५,४३९.००	८५.५३
४	सहकारी	१,५०,०००.००	७१,९५०.००	४७.९७
५	जलश्रोत तथा सिंचाई	११,००,०००.००	१०,९८,९५२.००	९९.९०
३	पशुपन्छी विकास	२१,२२,०००.००	१९,३८,१७९.००	९१.३४
जम्मा आर्थिक विकास		३,५७,४७,०००.००	३,०६,८५,४७९.००	८५.८४

२. सामाजिक विकास

सि.नं.	क्षेत्र/उप क्षेत्र	विनियोजन	खर्च	खर्च (%)
१	शिक्षा	७,५७,५८,०००.००	६,९७,९६,१५३.७४	९२.१३
२	स्वास्थ्य	१,८१,४३,०००.००	१,३४,३१,१०३.६०	७४.०३

३	खानेपानी तथा सरसफाई	५,००,०००.००	५,००,०००.००	१००.००
४	भाषा तथा संस्कृति	९,०२,०००.००	८,७३,२१५.००	९६.८१
५	लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण	२८,५०,०००.००	१७,८१,९४५.००	६२.५२
६	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	७४,८३,०००.००	७३,०४,२१६.००	९७.६१
जम्मा सामाजिक विकास		१०,५६,३६,०००.००	९,३६,८६,६३३.३४	८८.६९

३. पूर्वाधार विकास

सि.नं.	क्षेत्र/उप क्षेत्र	विनियोजन	खर्च	खर्च (%)
१	यातयात पूर्वाधार	२,६०,००,०००.००	१,४५,५५,०००.००	५५.९८
२	भवन, आवास तथा सहरी विकास	८४,१०,०००.००	५८,९७,८६६.००	७०.१३
३	सम्पदा पूर्वाधार	२,७२,४५,०००.००	१,४३,९६,४३४.००	५२.८४
४	पुन निर्माण	४,५०,०००.००	४,४७,६७३.००	९९.४८
जम्मा पूर्वाधार विकास		६,२१,०५,०००.००	३,५२,९६,९७३.००	५६.८३

४ सुशासन तथा .अन्तर्सम्बन्धित क्षेत्र

सि.नं.	क्षेत्र/उप क्षेत्र	विनियोजन	खर्च	खर्च (%)
१	वातावरण तथा जलवायु	३३,३०,०००.००	२१,९६,४२२.८५	६५.९५
२	विपद व्यवस्थापन	१९,००,०००.००	१८,९०,५६६.००	९९.५०
३	मानव संशाधन विकास	२६,००,०००.००	७,१३,३९५.००	२७.४४
४	शान्ति तथा सुव्यवस्था	१३,००,०००.००	१३,००,०००.००	१००.००
५	शासन प्रणाली	८,००,०००.००	९९,७७८.००	१२.४७
६	योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन	२०,००,०००.००	१९,४४,९२२.००	९७.२५
७	प्रशासकिय सुशासन	१,५०,०००.००	१,४८,०३०.००	९८.६९
जम्मा सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र		१,२०,८०,०००.००	८२,९३,११३.८५	६८.६५

५ .कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक

सि.नं.	क्षेत्र/उप क्षेत्र	विनियोजन	खर्च	खर्च (%)
१	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	९,११,५४,४९०.००	५,४६,७६,२२०.८८	५९.९८
	जम्मा कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	९,११,५४,४९०.००	५,४६,७६,२२०.८८	५९.९८
	कुल जम्मा	३०,६७,२२,४९०.००	२२,२६,३८,४३८.०७	७२.५८

- ✓ बजेट तथा खर्च सम्बन्धि सम्पूर्ण कारोबार स्थानीय सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (Sub-national Treasury Regulatory Application - SuTRA) मार्फत गरिएको ।
- ✓ कार्यालय र मातहतका शाखा उपशाखाहरूको हिसाब भिडान तथा आय व्ययको हिसाब छिटो, छरितो र सहज तरिकाले गर्न सकिएको ।
- ✓ आर्थिक प्रशासन शाखाबाट हुने कार्यहरूलाई चुस्त, दुरुस्त, पारदर्शी र नागरिकमैत्री बनाउन पहल गरिएको ।
- ✓ विपद व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित खर्चहरूको व्यवस्थापन प्रकोप व्यवस्थापन कोषबाट हुँदै आएको ।
- ✓ भुक्तानी EFT प्रणालीबाट हुँदै आएको ।

९. गत आ.व.को सामाजिक तथा आर्थिक क्षेत्रमा भएका मुख्य मुख्य उपलब्धीहरू:

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा गाउँपालिकाको निम्न अनुसारका उपलब्धिहरू देखिएका छन् । देखिएका उपलब्धिहरूलाई सामाजिक सूचकका आधारमा निम्न अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

९.१ स्वास्थ्य:

- गाउँ पालिका क्षेत्र भित्र १ अस्पताल, २ वटा स्वास्थ्य चौकी, १ प्रदेश आयुर्वेदिक चिकित्सालय, २ वटा आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, २ गाउँघर क्लिनिक, ६ वटा खोप केन्द्र मार्फत स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराईएको ।
- १०० प्रतिशत घरघुरीमा १५ मिनेट भित्र स्वास्थ्य सेवाको पहुँच रहेको छ ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका ५ वर्ष मुनीका बालबालिकाहरू मध्ये ९५ प्रतिशत बालबालिकाहरूले भिटामिन ए र अल्बेण्डाजोल प्राप्त गरेका छन् ।
- गाउँपालिका पूर्ण खोप यूक्त गाउँ पालिका घोषणा भएको साथै १०० प्रतिशत बालबालिकाहरूले पोलियो खोप लिएका छन् ।

- माघ २२ देखि २८ गते सम्म HPV खोप सेवा सञ्चालन गरिएको जसमा १८३ जना किशोरिहरूलाई खोप प्रदान गरिएको।
- स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट वर्षभरिमा जम्मा १०९०१ जना सेवाग्राही लाई सेवा दिइएको ।
- नसर्ने रोगको स्क्रिनिङ कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको ।
- पालिकाभरिमा ५ जना क्षयरोगीका बिरामीहरू पत्ता लगाई उपचारमा ल्याईएको ।
- गर्भवती महिलाहरूको लागी घुम्ती ग्रामिण भिडियो एक्सरे सेवा वडा स्तरमा सञ्चालन गरिएको ।
- २०८१।८२ मा गाउँपालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट २५ जना महिलाले प्रसुति सेवा लिएका छन् ।
- सुरक्षित गर्भपतन सेवा प्राप्त गर्ने महिलाहरू शुन्य रहेको ।
- गरिब तथा अतिविपन्न परिवारको लागी एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराउदै आएको भए पनि हाल एम्बुलेन्स विग्रेकाले सेवा दिन नसकिएको ।
- सबै गर्भवती तथा सुत्केरीको लागी हजार दिन भित्र पोषण प्रोत्साहन भत्ता सहित रु. २,५०० नगद नै उपलब्ध गराउने गरिएको ।
- अति विपन्न, दलित, अपांगता तथा स्वयंसेविकाहरू २१२ परिवारलाई निःशुल्क स्वास्थ्य विमा गरिएको
- पोषण सम्बन्धी २ दिने वार्षिक समिक्षा गोष्ठी सम्पन्न गरिएको ।
- पुर्ण खोप सुनिश्चित वडा तथा गाउँपालिकाको दिगोपना कायम गरि ३६ जना बालबालिकाहरूलाई पुर्ण खोप लगाइएको।
- QR verify नियमित रुपमा भईरहेको ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका दिवस मनाइएको।
- निःशुल्क आधारधुत तथा आकस्मिक औषधिको नियमित उपलब्ध गरिएको ।
- सुनौलो हजार दिनका महिलाहरूलाई पोषण सचेतना तथा अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको ।
- विद्यालय पोषण सप्ताह तथा विभिन्न स्वास्थ्य दिवसहरू मनाइएको ।
- स्वास्थ्य संस्थाको न्युनतम सेवा मापदण्ड सुनिश्चित गर्न मुल्याङ्कन,अनुगमन तथा समिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको

- घरपभोड गाउँपालिकामा स्तनपान कक्ष निर्माण गरिएको तर हाल स्टोरको रुपमा उपयोग गरिएको

९.२ . शिक्षा:

- प्राथमिक तहका सबै शिक्षकहरुले सेवाकालीन तालिम गरेका छन् ।
- ३० मिनेट भित्र भित्र सबै बालबालिकाको विद्यालयमा पहुँच सुनिश्चित भएको छ ।
- साक्षर गाउँ पालिका घोषणा भएको ।
- मुस्ताङ जिल्ला मै प्रथम वाल मैत्री स्थानीय शासन भएको गाउँपालिका घोषणा गर्ने तयारी गरिएको
- गाउँ पालिकाले कक्षा १- ५ सम्म स्थानीय पाठ्यक्रम र कक्षा १-३ सम्म पुस्तक संचालनमा ल्याईएको ।
- गाउँ पालिका भित्र क्याम्पस १, मा.वि. २, आधारभुत विद्यालय ४ , परम्परागत विद्यालय ० र संस्थागत विद्यालय २ गरि ८ वटा विद्यालय रहेको ।
- ९ जना बालविकास सहजकर्ता, ८ जना विद्यालय सहयोगी र लेखा सहायक २ जनालाई मासिक रुपमा पारिश्रमिक थप गरि पालिकाको स्रोतबाट तलब भत्ता निकासा गरिएको ।
- जिल्ला सदरमुकाममा रहेको जनहित मा.वि.लाई आवासिय विद्यालयको रुपमा संचालन गरिएको ।
- माध्यमिक विद्यालय सञ्चालित १ वटा जनहित माध्यामिक विद्यालयमा सिसिटिभी र ई हाजिरी जडान गरिएको ।
- गाउँपालिका र सम्बन्धित विद्यालयका प्र.अ. तथा प्र.अ. मार्फत विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकहरु संग समेत करार सम्भौता भएको ।
- शिक्षक तथा विद्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरुका लागि पेशागत क्षमता विकास तालिम, पाठ्यक्रम प्रबोधिकरण, ईमिस अभिमुखीकरण, विद्यार्थी मूल्यांकन तथा सामाजिक परिक्षण सम्बन्धि तालिम संचालन गरिएको ।
- सम्बन्धित विद्यालयको लगानीमा शैक्षणिक योजना निर्माणमा सहज होस भन्नका लागि शिक्षक डायरी वितरण भएको ।
- गाउँ पालिका अर्न्तगत कार्यरत शिक्षकहरुलाई गाउँपालिकाको लोगो सहितको परिचय पत्र उपलब्ध नगराईएको ।
- सबै विद्यालयमा छात्राहरुका लागि सहज र सजिलै संग स्यानेटरी प्याड उपलब्ध भएको ।

- एकिकृत पाठ्यक्रम सम्बन्धि कस्ट्रमाईज तालिम संचालन गरिएको ।
- अध्यक्ष कप खेलकुद कार्यक्रम संचालनमा आएको ।
- IEMIS अध्यावधिक सम्बन्धी अभिमुखिकरण कार्यक्रम संचालन भएको ।

९.३ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (WASH)

- गाउँ पालिका को कूल जनसंख्या मध्ये १०० प्रतिशत परिवारमा १५ मिनेट नजिक खानेपानी सेवा पुगेको देखिन्छ
- गाउँ पालिका १०० प्रतिशत घरपरिवारमा आधारभुत सुविधा भएको शौचालय सुविधा पुगेको छ । गाउँ पालिका खुला दिशा मुक्त घोषणा भै सकेको छ ।
- खानेपानी तथा जलश्रोत उपभोक्ता समिति सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७९ निर्माण भएको छ ।
- गाउँ पालिकाको सहयोगमा निर्मित साना तथा मझौला खालका खानेपानी योजनाहरु निर्माण भएको र जसबाट महिलाहरुको कार्यबोझ घटी अन्य आर्य आर्जनमा समय लगानी भएको

९.४ कृषि:

- उत्पादन पछि मुल्य वृद्धिका लागि कोल्ड स्टोरमा २ स्थानमा जोमसोम र ठिनीमा निर्माण भई स्याउ तथा आलु राख्ने व्यवस्था मिलाएको ।
- नियमित रुपमा कृषक समुहको बैठक सम्पन्न भई समिक्षा हुने गरेको ।
- सवै वडाका सक्रिय कृषकहरुलाई काउली, वन्दा, जुकेनी, खुर्सानी र काक्रा जातका तरकारीको उन्नत विउ विजन सहयोग गरिएको
- किसानहरुबाट उत्पादीत स्याउको वजारिकरण सहयोगका लागि स्याउको कार्टुन ५ केजीको ५० % अनुदानमा ६३०० कार्टुन वितरण गरिएको ।
- उत्कृष्ट तिन जना कृषकहरुलाई पुरस्कृत गरिएको ।
- स्याउको बोटमा लगाउने ATSO(खनिज तेल) ५०% अनुदानमा उपलब्ध गराईएको ।
- प्राङ्गारिक मल खरिद वितरण ५०% अनुदान, वडा नं.-०२, माफा

- रैथाने बालीहरुको परिकार विविधिकरण अर्न्तगत ऊवावाट खिर, फापरवाट कुकिज, विस्कट, निमकिन, हलुवाई, पिजाको परिकार बनाउने तालिम प्रदान गरिएको ।
- स्थानीय रैथाने बालीहरुको परिकार विविधिकरण पुस्तिका, २०८१ प्रकाशन गरिएको ।
- स्याउ लगायतका फलफुलमा पोलिनेसन गर्नका लागि Trial को रूपमा १२ वटा मौरीको घर सहित वितरण गरिएको ।
- किसान सूचीकरण कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको ।
- कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्य तथ्याङ्क अध्यावधिक गरिएको ।

९.५ पशुपालन:

- च्याङ्ग्रा तथा याक प्रर्वद्धन कार्यक्रम अर्न्तगत मार्फा कृषि, पशुपंक्षि नर्सरी फार्म, मार्फा(धुव्र परियार) लाई ५० प्रतिशत अनुदान वरावर ३ लाख रुपैया गोठ निर्माण तथा प्रजननका लागि वोका खरिदमा अनुदान उपलब्ध गराईएको ।
- च्याङ्ग्रा तथा याक प्रर्वद्धन कार्यक्रम अर्न्तगत विरु पशु तथा मत्स्य पालन फर्म (विर प्रसाद थकाली) लाई ५० प्रतिशत अनुदान वरावर ३ लाख रुपैया गोठ निर्माण तथा १२ वछ्यौली च्याङ्ग्रा खरिदमा अनुदान उपलब्ध गराईएको ।
- च्याङ्ग्रा तथा याक प्रर्वद्धन कार्यक्रम अर्न्तगत ह्यालिमिन्दो पशुपंक्षि पालन तथा कृषि व्यवसाय फार्म (अमर थकाली) लाई ५० प्रतिशत अनुदान वरावर २.५ लाख रुपैया गोठ सुधार तथा प्रजननका लागि याक खरिदमा अनुदान उपलब्ध गराईएको ।
- च्याङ्ग्रा तथा याक प्रर्वद्धन कार्यक्रम अर्न्तगत निलगिरी पशुपंक्षि पालन तथा कृषि व्यवसाय फार्म (भुपेन्द्र शेरचन) लाई ५० प्रतिशत अनुदान वरावर २.५ लाख रुपैया गोठ सुधार तथा प्रजननका लागि याक खरिदमा अनुदान उपलब्ध गराईएको ।
- भेटनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र र एक्पाको सहयोगमा रेविज विरुद्धको खोप, जुका औषधी, कुकुरको स्थायी बन्ध्याकरण गरिएको ।
- गाउँपालिकाको पशुपंक्षिको तथ्यांक संकलन गरिएको ।
- गाउँपालिका अर्न्तगत रहेका व्यवसायिक फर्महरुको डिटेल विवरण संकलन गरिएको ।

- पशूपन्क्षीका लागि नभई नहुने अत्यावश्यक औषधिहरु व्यवस्थापन भई प्रत्येक वडामा प्राविधिकहरु मार्फत वितरण र नियमित रुपमा उपचार सेवा प्रदान भएको।

९.६ महिला, बालबालिका, अपाङ्गता र जेष्ठ नागरीक

- अपाङ्गता परिचयपत्र वितरण भएको
- राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय दिवसमा विभिन्न प्रतियोगितात्मक कार्यक्रम सहित मनाईएको ।
- पालिका तथा वडास्तरी बालसंजालका पदाधिकारीलाई क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गरिएको
- बालबालिकालाई अनलाइन दुर्व्यवहार तथा यौन हिंसा विरुद्ध सचेतनामुलक कार्यक्रम २ वटा विध्यालयहरुमा १ दिने अभिमुखिकरण कार्यक्रम संचालन गरिएको
- बालश्रम, बालविवाह, लागुपदार्थ दुर्व्यसनी तथा अनलाइन सुरक्षाका विषयवस्तुमा अभिमुखिकरण कार्यक्रम संचालन गरिएको
- गाउँपालिका अर्न्तगत रहेका ३७ वटा होटलमा अनुगमन गरी होटलमा बाल श्रमीक मुक्त होटल भनी स्ट्रिकर टाँस गरिएको ।
- बालबालिकाको लागि विशुद्ध बाल कोष नामाकरण गरी विशेष कोष खडा गरिएको र हाल उक्त कोषमा रु. ७०,००० रकम रहेको ।
- अपाङ्गता भएका विद्यार्थीहरुलाई १ वर्ष पुग्ने स्टेशनरी वितरण गरिएको ।
- घुम्ती रुपमा जेष्ठ नागरीक परिचय पत्र वितरण गरिएको ।
- २ वटा माध्यामिक विद्यालयमा स्यानिटरी प्याड Disposal का लागि मेशिनको व्यवस्था गरिएको
- सबै दलित महिलाहरुका लागि वातावरण मैत्री पुन प्रयोग गर्न मिल्ने स्यानिटरी प्याड तयार गर्ने तालिम प्रदान गरिएको ।
- नेतृत्व तथा क्षमता विकास तालिम LDTA को सहजिकरणमा २७ जनालाई तालिम आयोजना गरिएको ।
- २४ जनालाई अपाङ्गता सहायक सामग्री हस्तान्तरण गरिएको ।
- GESI र GRB परिक्षण गरिएको ।
- अन्तराष्ट्रिय श्रमिक महिला दिवसका अवसरमा महिला हकहित सचेतना कार्यक्रम

- प्रत्येक विद्यालयमा बालक्लब गठन भईक्लबको सक्रियतामा अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन
- गत साल पालिका भरी ३६ जन्म, ३४ मृत्यू, ४ सम्बन्ध विच्छेद, ३९ विवाह, ६ परिवार बसाई सराई आएको, २ परिवार बसाई सरी गएको देखिएको छ ।
- ३०७ जना जेष्ठ नागरीक, २९ जना दलित जेष्ठ नागरीक, ३६ जना जेष्ठ नागरीक एकल महिला, ३७ विद्यवा, साथै क वर्गको अपांगता ६ जना, ख वर्गको अपांगता गरी १५ र दलित बालबालिका भत्ता स्वरूप ५२ जना लाई सामाजिक सुरक्षा भत्ता उपलब्ध गराईएको ।

९.७ रोजगार, गरिबी निवारण र जनचेतना

- २४५ जना बेरोजगारहरु सूचिकृत गरिएको ।
- प्रधानमन्त्रि रोजगार कार्यक्रमवाट ५५ जनाले रोजगारी हासिल गरी रु. ४१,२७,५६० रुपैया प्राप्त गरेका ।
- प्रधानमन्त्रि रोजगार कार्यक्रमवाट १२ वटा योजना सम्पन्न भएको ।
- गाउँ पालिकाको रोजगार रणनीति निर्माण नभएको ।
- रोजगार मूलक आयोजनामा खटिएका मजदुर, श्रमीकहरुलाई अभिमुखीकरण गरिएको ।
- सामी कार्यक्रम अर्न्तगत टोलहरुमा गहन अभिमुखीकरण कार्यक्रम १९ ईभेन्ट संचालन भएको ।
- २ जना मनो रोगीहरुलाई मनोसामाजिक परामर्श उपलब्ध गराउदै आईरहेको ।

९.८ उद्यम, उद्यमशिलता, सहकारी र उद्योग तथा बैदेशिक रोजगारी

- प्रविधि हस्तान्तरण अन्तरगत लघुद्यमी समूहहरुलाई स्याउको जाम, माडा वनाउनका लागि आवश्यक पर्ने भाडाँकुडा वितरण गरिएको ।

९.९ पूर्वाधार विकास:

गत साल पूर्वाधार अर्न्तगत सम्पन्न योजनाहरुको नतिजा तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

- जम्मा सम्पन्न योजना ७२ वटा
- म्याद थप भएका योजना २ वटा
- दायित्व सारिएका योजना २ वटा

सम्पन्न भएका योजना मध्ये:

१ लाख सम्मका योजना १६ वटा	५ देखी १० लाख सम्मको योजना १४ वटा
---------------------------	-----------------------------------

१ देखि २ लाख सम्मका योजना ९ वटा	१० देखि २५ लाख सम्मको योजना १ वटा
२ लाख देखि ५ लाख सम्मका योजना २५ वटा	२५ लाख देखि ५० लाख सम्मका योजना ३ वटा
५० लाख भन्दा माथिका योजना ४ वटा	

- वडा स्तरिय योजना ५३ वटा
- गाउँपालिका स्तरिय साना योजना ८ वटा
- वोल पत्रद्वारा संचालित योजनाहरु ७ वटा
- परामर्शद्वारा संचालित योजना ४ वटा
- उपभोक्ता समिति मार्फत संचालित योजना २३ वटा
- मापदण्ड कडाईकासाथ कार्यन्वयनमा लागेको ।
- NEPAL BUILDING CODE लाई कडाईका साथ कार्यन्वयन गरेको ।
- सार्वजनिक जग्गाहरु एकिकर गरि संरक्षण गर्न लागिएको ।
- खानेपानी समिति तथा मुहान दर्ता गर्न लागिएको ।

९.१० सुशासन तथा संस्थागत विकास

- गत आ.व.मा कार्यपालिकाको बैठक बसी विभिन्न निर्णयहरु गरिएको र सो निर्णयहरु वेभ साईडमा प्रकाशन गरिएको ।
- गाउँपालिकाका अध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत तथा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत र शाखा प्रमुख विच कार्य सम्पादन सम्झौता भएको ।
- कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन, स्तर वृद्धि तथा बढुवा गरी कर्मचारीको वृत्ति विकास गरिएको ।
- कर्मचारीको ई-हाजिरी व्यवस्थित बनाइएको ।
- कर्मचारीहरुका गतिविधिहरुको निरन्तर CCTV वाट निगरानी ।
- ड्रेस कोडलाई कार्यान्वयनमा ल्याइएको ।
- कर्मचारीहरुलाई काममा थप उत्प्रेरित बनाउन कर्मचारी सम्मान कार्यक्रमलाई संस्कारका रुपमा नै विकास गरिएको।
- सेवा प्रवाह सम्बन्धी मापदण्ड निर्माण नभएको ।
- वडा सचिवहरुलाई सुत्र सम्बन्धि तालिम दिईएको ।
- जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरुलाई सामुहिक दुर्घटना विमा गरिएको ।
- नागरिक सहायता कक्षको स्थापना भएको तर कर्मचारीको व्यवस्था नभएको ।

- कार्यालयका सुचना निर्णय कानून समिक्षा प्रतिवेदन वेबसाइट माफत सार्वजनिक
- डिजिटल नागरिक वडापत्रको व्यवस्था भएको ।
- घरपभोड गाउँपालिकाको एक पटक सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यक्रम सञ्चालन भएको ।
- PAMS Software चालु रहेको ।
- गाउँपालिकाले गर्ने कार्य, कार्यक्रम, गतिविधि समेटिएको क्यालेण्डर प्रकाशन भएको ।
- अन्तरपालिका स्तरीय असल अभ्यास कार्यक्रम विभिन्न चरणमा सम्पन्न भएको ।
- विभिन्न महानगरपालिका, उप महानगरपालिका, गाउँपालिका विच भगिनी सम्बन्ध स्थापित भएको

९.११ विपद् व्यवस्थापन

- स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र सञ्चालन तयारी कार्यविधि निर्माण
- आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र स्थापनका लागि आवश्यक विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सामग्रीहरु व्यवस्थापन
- पालिकाबाट विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा ।
- नगर प्रहरी पदपूर्तीले विपद् व्यवस्थापनमा थप सहयोग ।

९.१२ न्यायिक समिति

न्यायिक समितिले सम्पादन गरेका विवाद सम्बन्धी कामकारवाहिको विवरण-

- जम्मा दर्ता भएका बिवाद संख्या - २ वटा
- हालसम्म फछ्यौट भएको बिवाद संख्या - २ वटै विवाद अदालतमा गएको ।
- २१ जना मेलमिलापकर्ता रहेका तर गाउँपालिकामा सूचिकृत हुन अनईच्छुक देखिएका ।

१०. योजनाको स्थलगत अनुगमन र यी योजनाको आर्थिक तथा सामाजिक प्रभावहरु:

योजनाको नाम: माफा छैरो जोड्ने वेली ब्रिज निर्माण योजना

पृष्ठभूमि:

घरपभोड गाउँपालिका अर्न्तगत वडा नं. १ र २ वडाका जनताहरुलाई सहज र सरल तरिकाले यातायातका साधनहरु आवात जावत गर्न र उत्पादीत वस्तुहरुको आयात निर्यात गर्ने सुविधाका

लागि यो योजना निर्माण गरिएको हो । यसवाट करिव १२०० जनसंख्या लाभान्वित भएका छन् । यस क्षेत्रमा थकाली, गुरुङ, मगर, टिबेटियन क्याम्पमा बसोबास गर्ने नागरीक, दलित थरका बासिन्दाहरुको बसोबास रहेको छ । यस योजना ठेक्का प्रणालीवाट निर्माण भएको हो । यस योजना निर्माणका लागि रवि चक्र निर्माण सेवा, मुगु ले जिम्मा लिएको थियो । यस योजनावाट ४१.२५ मीटरको वेली वृज निर्माण भएको हो । यस योजना संघिय सरकारको विशेष अनुदान र घरपभोड गाउँपालिकाको वजेट साभेदारीमा निर्माण भएको हो । यस योजनाको जम्मा लागत रु. २,९३,४४,१७५.०० रहेको छ ।

योजना छनोट प्रक्रिया:

घरपभोड गाउँ पालिका वडा नं. १ र २ नं निवासी स्थानीय जनताहरुको माग वमोजिम ठेक्का विधिवाट रवि चक्र निर्माण सेवा, मुगुले निर्माण गरेको हो । गाउँपालिकामा गठन भएको ३ सदस्यिय अनुगमन समितिले अनुगमन गरी दिएको प्रतिवेदन अनुसार अन्तिम भुक्तानी भएको थियो ।

कार्यक्रमको उपलब्धि तथा प्रभावहरु:

- वेली वृजको वेस मजवुतीका कारणले सडक, वस्ति, खेती योग्य जमिनको संरक्षण भएको ।
- वडा नं. १ र २ का जनताहरु यातायातका साधनहरु मार्फत आवत जावत गर्न सहज भएको ।
- स्थानीय स्तरमा उत्पादीत वस्तुहरु बजार सम्म ढुवानी गर्न सहज भएको ।

योजनाको नाम: कोडती देखी पुलचोक भो.पु. सम्म काली गण्डकी नदी वोल्डर सहितको टडवन्धन निर्माण योजना

पृष्ठभूमि:

घरपभोड गाउँपालिका अर्न्तगत वडा नं. ३, स्याङ, पुलचोक क्षेत्रमा रहेका स्थानीय जनताहरुको वस्ती , घर, कृषि वागवानी क्षेत्र जोगाउन र कच्ची सडक संरक्षणका लागि यो योजना निर्माण भएको छ । यसवाट त्यस क्षेत्रका करिव १०८५ जनसंख्या लाभान्वित भएका छन् । यस क्षेत्रमा थकाली, गुरुङ तथा दलित परिवारको वसोवास रहेको छ । यस योजना ठेक्का विधिवाट निर्माण भएको हो । दोर्जे फुवा निर्माण सेवा, मुस्ताङ नामक निर्माण व्यवसायीवाट निर्माण भएको यस योजनाको जम्मा लागत ईस्ट्रिमेट रु १,१८,०५,८९८ ।०० रहेको र निर्माण व्यवसायीलाई रु. ७३,००,०००।०० गाउँपालिकावाट भुक्तानी गएको छ ।

योजना छनोट प्रक्रिया:

घरपझोड गाउँपालिका वडा नं. ३ स्याङ्ग पुल्चोक क्षेत्रका जनताहरूको माग वमोजिम यस योजना निर्माण भएको हो । यस योजना ठेक्का प्रणालीबाट निर्माण भएको र निर्माण व्यवसायी दोर्जे फुवा निर्माण सेवा, मुस्ताङ रहेका थियो । गाउँपालिकामा रहेको अनुगमन समितिबाट अनुगमन भई प्राप्त भएको अनुगमन प्रतिवेदन अनुसार भुक्तानी भएको हो ।

कार्यक्रमको उपलब्धि तथा प्रभावहरु:

- पक्कि वोल्डर सहितको टडवन्धन निर्माणले वस्ति, कृषि तथा वागवनी क्षेत्र र सडक संरक्षणमा टेवा पुगेको ।

योजनाको नाम: पुथाङ Street Light निर्माण योजना

पृष्ठभूमि:

घरपझोड गाउँपालिका अर्न्तगत पुथाङ बजार क्षेत्रका जनताहरुलाई रातमा उज्यालो प्रदान गर्न र बजार क्षेत्रलाई रातमा सुन्दर आकर्षक देखाउनका लागि यो योजना निर्माण गरिएको हो । यसबाट ५८ घरधुरी लाभान्वीत भएका छन् । यस क्षेत्रमा थकाली, मगर, गुरुङ तथा दलित थरका वासिन्दाहरुको बसोबास रहेको छ । यस योजनाको कुल लागत रु. ३५,००,०००।०० रहेको, गाउँपालिकाको योगदान रु. ५,००,०००।००, एक्कापको साभेदारी रु. ३,००,०००।०० र बाकी रु. २७,००,०००।०० रकम स्थानीयको योगदान रहेको छ ।

योजना छनोट प्रक्रिया:

घरपझोड गाउँ पालिका पुथाङ क्षेत्रका जनताहरु भेला भई जन प्रतिनिधिहरुको उपस्थितिमा ७ सदस्यिय उपभोक्ता समिति गठन गरी गाँउ पालिकाबाट साभेदारी रु. ५,००,०००।०० बजेट प्राप्त गरी र अन्य रकम एक्काप र स्थानीय जनताको सहभागितामा यो योजना निर्माण गरिएको थियो । ५८ वटा आकर्षक

डिजाईनमा निर्माण गरिएको सडक वृत्ति जडान गरिएको छ । विद्युत प्रवाह Under Ground गरिएको छ । उपभोक्ता समितिमा १०० प्रतिशत जनजातीको सहभागिता रहेको छ । ७ सदस्यीय उपभोक्ता समिति गठन भएको र ३ सदस्यीय अनुगमन समिति पनि गठन गरिएको थियो ।

कार्यक्रमको उपलब्धि तथा प्रभावहरु:

- रातमा आवत जावत गर्ने पर्यटकका लागि सहज वातावरण सिर्जना भएको ।
- बजार क्षेत्र सुरक्षित, सुन्दर, आकर्षक देखिएको ।

उद्यमको नाम: कुछपतेरङगा भिलिङगा लघु उद्यमी समुह, ठिनी

व्यवसायको नाम: फापर तथा चामलको भिलिङगा उद्यम

उद्यमीको संख्या: १४ जना

लिएको तालिमको विवरण:

- ८ दिने व्यवसाय सचेतना तथा शुरु तालिम (SYIB)
- आधारभुत भिलिङगा तयारी गर्ने तालिम

लगानी: शुरुमा प्रत्येक उद्यमीले रु ३,००० को दरले १४ जनाको रु. ४२,०००।००

विक्रि गर्ने स्थान: आफ्नै उद्योगवाट, स्थानीय कोसेली घरहरु जोमसोम, टुकुचे, मेला महोत्सव

नाफा: अन्य पेशा व्यवसायको अतिरिक्त वचेको समय लगानी गरी लगानी उठाई रु ५,०००।०० प्रत्येक सदस्यले आम्दानी गरि सकेका छन् ।

गाउँपालिकावाट सहयोग: सामुदायिक भवनको माथिल्लो तला गाउँपालिकाले निर्माण गरि दिएको, व्यवसाय संग सम्बन्धित सिप तालिमहरु उपलब्ध गराएको, भिलिङगा बनाउने ४ वटा मेशिन, ग्यास चुलो, आवश्यक भाडाकुडाहरु

उद्यम विकास र विस्तारका लागि थप माग: मेशिन विग्रेमा मर्मत गर्ने तालिम, हावा आई धुलोले असर गरेकाले सोलार ड्रायर, B to B Likage गरि दिने, व्यवसायको Scale up तालिम दिनुपर्ने ।

११ . सामाजिक परीक्षणबाट देखिएका सबल पक्षहरु

- गाउँ पालिकाको कार्यालयले कार्यालय अर्न्तगतका शाखा, उपशाखा, ईकाईहरुलाई आफ्नो शाखा, उपशाखा अर्न्तगतको कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न स्वायत्त दिनुका साथै शाखाहरुको क्षमता विकासमा योगदान पुर्याएको र प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतमा निहित केही अधिकारहरु शाखा प्रमुखहरुलाई निपेक्षण गरेको ।
- गाउँपालिकाले चालिस माईक्रोन भन्दा मुनीको प्लाष्टिक निषेध क्षेत्र घोषणा गरिएको र व्यवहारमा पनि देखिएको ।
- आलु, दुध, गेडागुडीमा आत्मनिर्भर गाउँपालिका रहेको ।
- घरपभोड गाउँपालिकाको कार्य स्थलमा यौनजन्य दुव्यवहार निवारण आचार संहिता , २०८१ घोषणा गरी कार्यान्वयनमा ल्याईएको ।
- सवै वडाहरुमा स्मार्ट शौचालय लगायत सार्वजनिक शौचालयहरु निर्माण भई सफल रुपमा प्रयोगमा आएको ।
- सडकको दायाँवायाँ जमिन मुनी तार विच्छाई सडक वत्ति निर्माणको डिजाईन अत्यन्तै प्रभावकारी र असल अभ्यासको रुपमा रहेको ।

- सडकको विचमा डिभाईडरको रुपमा विभिन्न सन्देश सहित गाउँपालिकाको लोगो सहित झण्डा राखिएको ।
- गर्भवती महिलाहरुको लागी घुम्ती ग्रामिण भिडियो एक्सरे सेवा वडा स्तरमा सञ्चालन गरिएको ।
- सबै गर्भवती तथा सुत्केरीको लागी हजार दिन भित्र पोषण प्रोत्साहन भत्ता सहित रु. २,५०० नगद नै उपलब्ध गराउने गरिएको ।
- अति विपन्न, दलित, अपांगता तथा स्वयंसेविकाहरु २१२ परिवारलाई निःशुल्क स्वास्थ्य विमा गरिएको
- साक्षर गाउँ पालिका घोषणा भएको ।
- मुस्ताङ जिल्ला मै प्रथम वाल मैत्री स्थानीय शासन भएको गाउँपालिका घोषणा गर्ने तयारी गरिएको
- गाउँ पालिकाले कक्षा १- ५ सम्म स्थानीय पाठ्यक्रम र कक्षा १-३ सम्म पुस्तक संचालनमा ल्याईएको ।
- जिल्ला सदरमुकाममा रहेको जनहित मा.वि.लाई आवासिय विद्यालयको रुपमा संचालन गरिएको ।
- माध्यमिक विद्यालय सञ्चालित १ वटा जनहित माध्यामिक विद्यालयमा सिसिटिभी र ई हाजिरी जडान गरिएको ।
- गाउँपालिका र सम्बन्धित विद्यालयका प्र.अ. तथा प्र.अ. मार्फत विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकहरु संग समेत करार सम्झौता भएको ।
- सम्बन्धित विद्यालयको लगानीमा शैक्षिणिक योजना निर्माणमा सहज होस भन्नका लागि शिक्षक डायरी वितरण भएको ।
- उत्पादन पछि मुल्य वृद्धिका लागि कोल्ड स्टोरमा २ स्थानमा जोमसोम र ठिनीमा निर्माण भई स्याउ तथा आलु राख्ने व्यवस्था मिलाएको ।
- किसानहरुबाट उत्पादीत स्याउको वजारिकरण सहयोगका लागि स्याउको कार्टुन ५ केजीको ५० % अनुदानमा ६३०० कार्टुन वितरण गरिएको ।
- रैथाने वालीहरुको परिकार विविधिकरण अर्न्तगत ऊवावाट खिर, फापरवाट कुकिज, विस्कुट, निमकिन, हलुवाई, पिजाको परिकार बनाउने तालिम प्रदान गरिएको ।
- स्थानीय रैथाने वालीहरुको परिकार विविधिकरण पुस्तिका, २०८१ प्रकाशन गरिएको ।
- स्याउ लगायतका फलफुलमा पोलिनेसन गर्नका लागि Trial को रुपमा १२ वटा मौरीको घर सहित वितरण गरिएको ।

- च्याङ्गा तथा याक प्रवर्द्धन कार्यक्रम अर्न्तगत ४ फर्मलाई खोर निर्माण तथा प्रजननका लागि याक अनुदान उपलब्ध गराईएको ।
- अपाङ्गता परिचयपत्र वितरण भएको
- बालबालिकालाई बालश्रम, बालविवाह, लागुपदार्थ दुर्व्यसनी अनलाइन दुर्व्यवहार तथा यौन हिंसा विरुद्ध सचेतनामुलक कार्यक्रम २ वटा विध्यालयहरुमा १ दिने अभिमुखिकरण कार्यक्रम संचालन गरिएको
- गाउँपालिका अर्न्तगत रहेका ३७ वटा होटलमा अनुगमन गरी होटलमा **बाल श्रमीक मुक्त होटल** भनी स्ट्रिकर टाँस गरिएको ।
- बालबालिकाको लागि विशुद्ध बाल कोष नामाकरण गरी विशेष कोष खडा गरिएको र हाल उक्त कोषमा रु. ७०,००० रकम रहेको ।
- घुम्ती रुपमा जेष्ठ नागरीक परिचय पत्र वितरण गरिएको ।
- २ वटा माध्यामिक विद्यालयमा स्यानिटरी प्याड **Disposal** का लागि मेशिनको व्यवस्था गरिएको
- सवै दलित महिलाहरुका लागि वातावरण मैत्री पुन प्रयोग गर्न मिल्ने स्यानिटरी प्याड तयार गर्ने तालिम प्रदान गरिएको ।
- २४ जनालाई अपाङ्गता सहायक सामाग्री हस्तान्तरण गरिएको ।
- प्रधानमन्त्रि रोजगार कार्यक्रमवाट ५५ जनाले रोजगारी हासिल गरी रु. ४९,२७,५६० रुपैया प्राप्त गरेका ।
- प्रविधि हस्तान्तरण अन्तरगत लघुद्यमी समूहहरुलाई स्याउको जाम, माडा वनाउनका लागि आवश्यक पर्ने भाडाँकुडा वितरण गरिएको ।
- कार्यपालिकाको बैठक वसी विभिन्न निर्णयहरु गरिएको र सो निर्णयहरु वेभ साईडमा प्रकाशन गरिएको ।
- गाउँपालिकाका अध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत तथा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत र शाखा प्रमुख विच कार्य सम्पादन सम्झौता भएको ।
- कर्मचारीको ई-हाजिरी व्यवस्थित बनाइएको ।
- कर्मचारीहरुका गतिविधिहरुको निरन्तर **CCTV** वाट निगरानी ।
- जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरुलाई सामुहिक दुर्घटना विमा गरिएको ।

- डिजिटल नागरिक वडापत्रको व्यवस्था भएको ।
- गाउँपालिकाले गर्ने कार्य, कार्यक्रम, गतिविधि समेटिएको क्यालेण्डर प्रकाशन भएको ।
- अन्तरपालिका स्तरीय असल अभ्यास कार्यक्रम विभिन्न चरणमा सम्पन्न भएको ।
- विभिन्न महानगरपालिका, उप महानगरपालिका, गाउँपालिका विच भगिनी सम्बन्ध स्थापित भएको
- घरपभोड गाउँ पालिका खुल्ला दिसामुक्त पूर्ण साक्षर, पूण खोप गाउँ पालिका को रुपमा घोषणा भएको छ ।
- विकासमा महिला सहभागिता, वातावरण संरक्षण, सामाजिक परिचालन, रोजगारी वृद्धि लगायतमा गत वर्ष भन्दा सकारात्मक उपलब्धी देखिएको छ ।
- विभिन्न वडामा खनिएको मोटर वाटोले गाउँ संग उत्पादनको सम्बन्ध विकास भएको छ ।
- गाउँपालिकाले सहभागी तथा समावेशी योजना तर्जुमा प्रकृयालाई अवलम्बन गरेको छ ।
- सामाजिक विकास कार्यमा नागरिक संगठनहरुको भूमिका समेत उल्लेख्य देखिएको छ । खानेपानी तथा सरसफाई, खुल्ला दिसामुक्त अभियान, पूर्ण सरसफाई, फोहोरमैला व्यवस्थापन, महिला हिंसा विरुद्धका अभियानहरु र सुधारिएको चुलो निर्माण, नदी सरसफाई अभियान, विकासमा महिला सहभागिता अभिवृद्धिका लागि ती संस्थाहरुको भूमिका प्रभावकारी देखिएकोछ ।
- सार्वजनिक सुनुवाइको निरन्तरताले गाउँपालिकाको जनतासंग को सम्बन्ध विकास भई जनताको आवाजको सुनुवाई भएको छ ।
- गुनासो प्राप्तिका लागि टेलिफोन, इमेल, उजुरी पेटीका आदिको व्यवस्था गरेको र गुनासो सुन्ने अधिकारी तोकीएको ।
- महिला, बालबालिका, आदिवासी जनजाति, अपांग, दलित पिछडिएका वर्ग लगायत लक्षित वर्गहरुको आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्न आन्तरिक स्रोतबाट समेत बजेट छुट्याई कार्यान्वयन गरेको ।
- अनुगमन प्रणाली चुस्त रहेको ।
- नियम अनुसार समयमा नै गाउँ सभा हुने गरेको ।
- गाउँ पालिका अर्न्तगत गठित समिति, उप समितिहरु सक्रियता उत्तम रहेको ।

१२. गत वर्षमा भोगेका समस्याहरू

- जनताका मागहरु स्रोत र क्षमताको तुलनामा बढी प्राप्त भएकोले अपेक्षित रुपमा पूरा गर्न नसकिएको

- लक्षित तथा प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरु नतिजामूलक हुन नसकेको ।
- चालु अवस्थामा रहेका सडक मार्गहरु वर्षातका कारण भत्कन गई पटक पटक मर्मत संभार गर्नु पर्ने ।
- सार्वजनिक कार्यमा अपनत्वको कमी
- जन सहभागिता जुटाउन कठिन ।
- कृषि क्षेत्रलाई व्यवसायिक र आधुनिकरण गर्न नसकिएको ।
- आकस्मिक रुपमा आउने बाढी तथा पहिरो व्यवस्थापनमा असहजता
- एउटै सडक संजालमा धेरै पटक वर्ष लगानी
- उपभोक्ता समितिहरुको क्रियाशिलता अपेक्षित सक्रिय नदेखिनु ।
- क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गर्दा स्थानीय तर्फको स्वीकृत दररेट र दक्ष विज्ञ प्रशिक्षकको दररेटमा तालमेल नमिल्दा कार्यक्रम सञ्चालनमा कठिनाई ।
- नवनियुक्त कर्मचारीहरुलाई सेवा प्रवेशसँगै तालिम लगायतका क्षमता विकास कार्यक्रम नहुँदा शुरुमै जिम्मेवारी सम्हाल्न असहजता ।

१३. सामाजिक जिम्मेवारी पूरा गर्न गाउँ पालिकाले चाल्नु पर्ने कदमहरु वा सुझावहरु

- स्याउ नास्पाती, चेरी, खुपानी खेतीको बृहत तथा केन्द्रिकृत कार्यक्रम संचालन गर्नु पर्ने र स्याउमा फुजी, किडरन, गाला जातलाई प्राथमिकता दिनु पर्ने ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्र २ वटा चिस्यान केन्द्र स्थापना भएको भए पनि मूल्य अभिवृद्धिका लागि वेमौसममा विक्री वितरण गर्नका लागि उत्पादीत फलफुललाई सहभागितात्मक चिस्यान केन्द्र (कोल्ड स्टोर) को कार्यक्रम संचालन गर्न सकिने ।
- आलु पकेट क्षेत्रको रुपमा वडा नं. ३ र ५ लाई विकास गर्नु पर्ने । सामुहीक आलु खेतीमा जोड दिने
- पकेट क्षेत्रहरुमा आलु सहकारी संस्था मार्फत मूल्य अभिवृद्धिका लागि आलुको विउ उत्पादन र भण्डारणका लागि Rustic Store निर्माण गर्न सकिने ।
- आलुको Value Addition का लागि आलु बाट वन्ने dry Product हरु बनाई प्याकेजिङ गरी बजारमा लैजान सकिने ।

- मार्फा, चिमाङ, स्याङ, ठिनी ईलाकालाई तरकारी जोनको रूपमा विकास गर्न सकिने ।
- किसानहरुको आमदानी बढाउनका लागि **Low volume high Value product** हरु तरकारी तथा लहरे वालीको विउ उत्पादन (विशेष गरी टमाटर सिर्जना जातको, काक्रो, घिरौला, रायो, मूला, सिमी) मा विशेष कार्यक्रम ल्याई विउ विक्री गर्न सकिने । यसको लागि गाउँपालिकाले विउ विजन प्रयोगशालामा निशुल्क चेक गर्ने व्यवस्था मिलाउन सकिने । वार्षिक रूपमा विउ उत्पादक कृषक र व्यापारी संग मोल मोलाई र सम्झौताका लागि १ दिने कार्यक्रम गाउँपालिका वा दातृ निकायको सहयोगमा आयोजना गर्ने ।
- रैथाने वालीहरु उवा, फापर, जौ र दलहन वालीलाई संरक्षण र विकास विस्तारको कार्यक्रम ल्याउनु पर्ने ।
- गरीव, लोपोन्मुख तथा सुकुम्वासीहरुका लागि यस गाउँपालिकामा वगरको क्षेत्रमा खरबुजा तरबुजा खेती गर्न सकिने ।
- लुलु गाईको संरक्षण गर्नुका साथै च्याङ्ग्रा, याकलाई पकेट क्षेत्रको रूपमा विकास गर्दै प्रोत्साहनमा आधारित अनुदान रकममा विस्तार गर्नुपर्ने ।
- **Dry Meat** का लागि अत्यधिक संभावना रहेको । च्याङ्ग्रा र याक को **Dry Meat** बजारमा विक्री वितरण गर्न सकिने ।
- स्थानीय रूपमा नै दाना उद्योग र साईलेज उत्पादन गर्न सकिने संभावना रहेको
- भूमीहीनहरुका लागि भूमी वैकको स्थापना गर्न सकिने ।
- पशुपंक्षी, मत्स्य र वालीहरुको विमा गर्ने परिपाटीको थालनी गर्न सकिने ।
- पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा रहेको ढुम्बा ताल, छो मा छो ताल, कुछप तेरङ्गा गुम्वा, यहारुभो भ्यू टावर, मातृ चक्र, भोड न घाड शान्ति पार्क, घरपभोड किल्ला, टसी ल्हखाड गुम्वा, मुस्ताङ ईको म्यूजियम, सन्तेलिङ गुम्वा, प्रा गुम्वाको विकास र संरक्षणका साथै कला र संस्कृतिको रूपमा रहेको धेक्यव नृत्य, खिल्ला र फाला, तेरमी तोरल्ह, जस्ता पर्व, कला संस्कृतिको विकास र संरक्षण गर्दै तिनीहरुलाई पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास गर्न सकिने ।
- **Home stay develop** गर्ने गाँउहरुमा **cooking Baking** र अतिथि सत्कारको वारेमा तालिम आयोजना गर्न सकिने ।

- घरपभोड गाउँपालिकामा स्थापना भएको पर्यटन सूचना केन्द्रलाई थप व्यवस्थित गरी संचालनमा ल्याउनु पर्ने ।
- धार्मिक, ऐतिहासिक औषधी जन्य तथा साहसिक पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न Leaflet तथा वृत्त चित्र निर्माण गरी प्रसार प्रसार गर्न सकिने ।
- Zero Home delivery गराई पूर्ण संस्थागत सुत्केरी भएको गाउँपालिका निर्माण ।
- Medicinal herbs हरुको प्रचुर रुपमा विकास गर्न सकिने ।
- बाल विवाह न्यूनिकरण संम्वन्धि प्याकेजमा कार्यक्रम लागु गर्न सकिने ।
- आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि सामुदायिक होम स्टे प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालन गर्नु पर्ने ।
- खुशी जेष्ठ नागरिक, खुशी बालबालिका:अपाङ्गमैत्री सबै पालिकाको नारा कार्यान्वयन गर्ने ।
- आपतकालीन स्वास्थ्य सेवा प्रवर्द्धनका लागि एम्बुलेन्स मर्मत गरी संचालनमा ल्याउनु पर्ने ।
- नागरीक सहायता कक्षको स्थापना भएको भए पनि कुनै कर्मचारी व्यवस्थापन भएको नदेखीएकोले यसलाई तुरुन्त व्यवस्थापन गर्नु पर्ने ।
- स्तन पान कक्ष निर्माण भएको ।
- छोरी पेवा वचत कार्यक्रम संचालन गर्नु पर्ने ।
- गाउँपालिकाले गत आ.व.मा १ वटा मात्र सार्वजनिक सुनुवाई भएकाले हरेक चौमासिकमा १ पटक र वार्षिक रुपमा ३ पटक सार्वजनिक सुनुवाई गर्नु पर्ने ।
- गत आ.व.मा जम्मा विनियोजित बजेट मध्ये अपाङ्ग, जेष्ठ नागरीक, दलित, बालबालिका, महिलामा ११.८९ प्रतिशत खर्च भएको देखिएकोले यस प्रतिशतलाई बढाउनु पर्ने ।
- पशुपंक्षी, मत्स्य र वालीहरुको विमाका लागि थप प्रयास गर्ने ।
- गाँउ पालिका अर्न्तगत कार्यरत शिक्षकहरुलाई गाउँपालिकाको लोगो सहितको परिचय पत्र उपलब्ध गराउदा उत्तम हुने ।
- अंग्रेजी माध्यमबाट अध्यापन गराउने मा.वि.लाई आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने निति लिनु पर्ने
- सुत्केरी सट्टा शिक्षकको व्यवस्था गर्नु पर्ने ।
- ग वर्गका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई समेत रकम छुटाई उपलब्ध गराउन सके राम्रो हुने ।

- उत्पादन भै रहेको विभिन्न उद्यम तथा व्यवसायहरूलाई लेभलिङ्ग, ब्रान्डीङ्ग, Scale up र वजार विस्तारका लागि उद्यमीहरूलाई आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- लक्षित क्षेत्रका बजेटहरू विपन्न र आधारभूत तहका जनताको जीवनस्तरमा रुपान्तरण हुने योजनाहरूमा मात्र लगानी प्रवर्द्धन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
- सामाजिक विकासका सूचकहरू समेट्ने गरी सूचना तथा तथ्यांक प्रणाली व्यवस्थित गर्नुपर्ने
- संयुक्त अनुगमन प्रक्रियालाई प्रभावकारी तरिकाले कार्यान्वयन गर्दै यो प्रक्रियालाई अभि विस्तारित बनाउँदै सकभर गाउँ पालिकामा संचालन हुने सबै योजनाको तहसम्म पुग्ने वातावरण बनाउनु पर्दछ ।
- भू उपयोग सूचना प्रणाली अनुसार कामको थालनी गर्नुपर्ने ।
- आन्तरिक आयमा वृद्धि गर्नका लागि नयाँ श्रोतको खोजी, अध्ययन लगायत योजना निर्माण गर्ने
- आय आर्जन र स्वरोजगारका कार्यक्रम वृद्धि गर्नुपर्ने
- युवा लक्षित कार्यक्रम ल्याउनु पर्ने
- उपभोक्ताहरू तथा उपभोक्ता समितिका सदस्यहरूलाई अभिमुखिकरणलाई निरन्तरता दिदा योजनामा दिगोपना हुने ।
- एक गाउँ एक उत्पादनका लागि कुन वडा वा गाउँलाई के उत्पादनमा चिनाउने हो सो समेत तय गरी एक गाउँ एक उत्पादनको कार्यक्रममा वढि केन्द्रित हुनु पर्ने । उद्यम विकास योजना निर्माण गर्नु पर्ने ।
- विकास निर्माण योजनाहरू कार्यान्वयन गर्दा अपाङ्गतामैत्री निर्माण गरिनु पर्दछ । नगरपालिकामा मा हुने अन्य विकास निर्माण कार्यलाई पनि अपाङ्गतामैत्री निर्माणका लागि गाउँ पालिकाले विशेष सचेतीकरण गर्नु पर्दछ । यस सम्बन्धमा नेपाल सरकारले निर्देशिका समेत बनाई लागु गरिसकेको हुँदा यसको पालना गरिनु पर्दछ ।
- वित्तिय जोखिम न्यूनीकरण लगायत विद्युतीय लेखा प्रणालीको कार्यान्वयन तथा अद्यावधिक गर्नु पर्ने
- विकासमा महिला सहभागिता रहेको छ, तर निर्णायक तहमा महिला सहभागिता अत्यन्त कमजोर रहेको छ । निर्णायक तहमा महिला सहभागिता बढाउनका लागि तथ्यांक व्यवस्थित गर्ने र विश्लेषण गरि लगानी प्रवर्द्धन गर्ने तर्फ ध्यान जान जरुरी छ ।

- विपन्न वर्गमा लगानी केन्द्रित गर्नका लागि केही वर्षदेखि विपन्न वर्गको तर्फबाट लाभ हासिल गरिरहेका समुदायको पारिवारिक वा व्यक्तिगत डाटाबेस तयार गरि उक्त स्थानमा लगानी नदोहोरिने वातावरण तयार गर्नुपर्दछ ।
- गाउँ पालिकालाई पूर्ण सरसफाई युक्त गाउँ पालिका घोषणा गर्नु पर्ने ।
- सडकको दुवै तर्फ **Multi Purpose/ ornamental plant** रोप्नु पर्ने ।
- धार्मिक, सांस्कृतिक र पर्यटकीय क्षेत्रको विकास र प्रवर्द्धन गर्नु पर्ने ।
- स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि समन्वयात्मक र प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम संचालन गर्नु पर्ने ।
- समग्र गाउँ पालिकाको विकासलाई अगाडी बढाउनका लागि गाउँ पालिका स्थित राजनीतिक दल, पेशागत संघ संगठन, गैर सरकारी संघसंस्था, निजी क्षेत्र आदि समेतको सञ्जाल तयार गरी साभा रणनीति बनाउनु पर्ने ।
- वातावरण मैत्री स्थानीय शासन (EFLG)लाई रणनितिक रुपमा कार्यान्वयन गर्नु पर्ने ।
- सामाजिक विकासका सूचकहरु समेट्ने गरी सूचना तथा तथ्यांक प्रणाली व्यवस्थित गर्नुपर्ने
- संयुक्त अनुगमन प्रक्रियालाई प्रभावकारी तरिकाले कार्यान्वयन गर्दै यो प्रक्रियालाई अभि विस्तारित बनाउँदै सकभर गाउँ पालिका मा संचालन हुने सबै योजनाको तहसम्म पुग्ने वातावरणबनाउनु पर्दछ ।
- राष्ट्रिय अभियानहरु (पूर्ण खोप सुनिश्चित भएका, पूर्ण साक्षर र अनिवार्य तथा निःशुल्क आधारभूत शिक्षा सुनिश्चित भएका, पूर्ण सरसफाई युक्त, घरभित्रको धुवाँ मुक्त लगायत) पूरा भएका गाउँ पालिका घोषणा गर्ने कार्यहरुको कार्यान्वयनको अवस्थाको अनुगमन गर्ने र सुधारका लागि लगानी बढाउनु पर्ने देखिन्छ ।
- निजी क्षेत्रसँगको साभेदारीमा पनि सार्वजनिक सेवा उपलब्ध गराउने कार्य अगाडी बढाउनु पर्ने
- आन्तरिक आय वृद्धिका लागि अध्ययन गरी राजस्व वृद्धिमा जोड दिनु पर्ने
- गाउँ पालिकाले उच्चम विकास योजना, पर्यटन गुरु योजना, बाल विवाह अन्त्यका लागि स्थानिय रणनीति तयार गरी लागु गर्नु पर्ने
- गाउँपालिकाले आयोजना बैक निर्माण गर्नु पर्ने ।
- बडाहरुमा सिफारिस गर्ने प्रक्रियामा सफ्टवेयर प्रयोग गर्नुपर्ने ।

- छाडा कुकर नियन्त्रणका लागि कार्यक्रम सहित सेल्टर हाउसको निर्माण गर्न सकिने ।
- Big school, Lead School, Residencial School को अवधारणा कार्यान्वयन गर्न सकिने ।
- Friday for Future कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने ।
- एक पालिका एक औद्योगिक ग्राम स्थापना गर्ने ।
- युवा जनशक्तिलाई आकर्षित गरी स्टार्टअप नवप्रवर्द्धन कार्यक्रमका लागि विशेष ब्यबस्था गर्ने
- कोशेली घर निर्माण तथा सञ्चालनको लागि आवश्यक व्यवस्था गर्ने

१४. संचालित योजना तथा कार्यक्रमबाट परेका सकारात्मक सामाजिक प्रभावहरु

- विकास निर्माणमा जनताको वित्तीय तथा श्रम सहभागिताले योजना तथा कार्यक्रममा अपनत्व र दीगो पना हुने ।
- नागरिक बडापत्र, अनुगमन, सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई आदि जस्ता कार्यको निरन्तरताले जनता प्रति उत्तरदायि भएको महशुस हुने
- वार्षिक आय व्यय प्रकाशन सूचना बोर्ड, पत्र पत्रिका तथा स्थानीय एफ.एम.बाट सार्वजनिक गरिकोले पारदर्शिता हुने ।
- सडक निर्माण तथा सुधारमा भएको विस्तारले यातायातमा सुविधा पुग्नका साथै बजारीकरण वृद्धि हुने स्थानीय उत्पादनलाई बजार पुर्याउन सहज हुने
- शिक्षा, स्वास्थ्य, सामुदायिक भवन, आदिको लगानीले जनताको सामाजिक विकासमा टेवा पुग्ने विभिन्न किसिमका तालिमले जनताको क्षमता विकास हुने साथै सीपमुलक तालिमले स्वरोजगार हुन गई आयस्तर वृद्धि हुने ।

१५. संचालित योजना तथा कार्यक्रमबाट पर्न सक्ने नकारात्मक सामाजिक प्रभावहरु

- वसाई सराईमा वृद्धि भइरहेकोले विकास निर्माणमा जनताको सहभागिता कम हुन सक्ने, योजनाको लगानी बढ्ने, दीगोपना हुन नसक्ने
- सडक निर्माणका साथै आय आर्जनका कार्यक्रमहरु व्यवस्थित हुन नसके गाऊको उत्पादन विस्तारित भई परनिर्भरता बढ्न सक्ने आधुनिक र व्यवहारिक शिक्षा प्रदान गर्न नसकिएमा शैक्षिक बेरोजगार बढ्न गई सामाजिकविकृती बढ्न सक्ने

- अव्यवस्थित रूपमा हुने सडक निर्माण एवं विस्तारले भु- क्षय बाढी पहिरो आदि बढ्न सक्ने, वातावरण प्रदुषण हुन सक्ने
- वसाई सराईकै कारण अव्यवस्थित शहरीकरण हुन सक्ने ।
- सुचना संचारको दुरुपयोग हुन सक्ने र सामाजिक विकृति बढ्न सक्ने
- आधुनिक साधनहरुको बढी प्रयोग गर्ने होडले आय भन्दा खर्च बढी हुन सक्ने ।

अनुसूचि १ सामाजिक परिक्षणको प्रतिवेदन प्रस्तुतिकरण कार्यक्रमको उपस्थिति विवरण

घरपभोड गाउँपालिका
गाउँपालिकाको कार्यालय
जोमसोम, मुस्ताङ
सहभागीहरूको उपस्थिति

मिति: २०८३/०१/३१

कार्यक्रमको नाम: गाउँपालिकाको सामाजिक परिक्षणको प्रतिवेदन प्रस्तुतिकरण तथा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण, लैंगिक उत्तरदायी बजेट परीक्षण सम्बन्धि अनुशिक्षण तथा प्रारम्भिक छलफल प्रतिवेदन प्रस्तुतिकरण

स्थान: गाउँपालिकाको सभाहल

क्र.स.	सहभागिको नाम	पद	संस्था/ कार्यालय	फोन नं	हस्ताक्षर
१.	श्री मोहन सिंह लामा अध्यक्ष	अध्यक्ष	घरपभोड गाउँपालिका	९८४६२९६७५२	
२.	श्री मञ्जुनाथ राय मगर उपाध्यक्ष	उपाध्यक्ष		९८४५२२९२४९	मञ्जुनाथ
३.	श्री मिम अमल वस्नेत प्र.प्र. अधिकृत	प्र.प्र. अधिकृत		९८४६५२०२३४	
४.	श्री मणि वि. क	का.पा.ल.	"	९८४७७०४२६६	मणि
५.	श्री रेजि चकाली	"	"	९८४७७०१०१२१	रेजि
६.	श्री अमिता धराला	"	"	९८४७७६८९९२	अमिता
७.	श्री शक्र प्रसाद चकाली	४ वं वडा अध्यक्ष	"	९८४६५२०२२	
८.	श्री प्रदीप धकाली	५ वं वडा अध्यक्ष	"	९८४६९२५२५३	
९.	फलेन्द्र प्रसाद धकाली	६ वं वडा अध्यक्ष	"	९८४६५२०००८	
१०.	आम्र व. धकाली	७ वं वडा अध्यक्ष	"	९८५११५५५५६	
११.	शिषण चकाली	कार्यपालिका सदस्य	"	९८४७६-३८०४९	
१२.	सिद्धि गिरी	सिद्धि गिरी	"	९८४७७५५५५५	
१३.	चन्द्र बहादुर बम	चन्द्र बहादुर बम	"	९८६०५२५५५५	

क्र.सं.	सहभागीको नाम	पद	संस्था/कार्यालय	फोन नं	हस्ताक्षर
१४	रुद्रिष अर्याले	ह.वि.अ.	धरपभोड गा.पा.	०६६-४४००७६	
१५	रंजना नेपाली	ह.वि.अ.	धरपभोड गा.पा.	९८४६९८७४२२	
१६	वसिन्ता शर्मा	कृषि अफस प्रमुख	धरपभोड गा.पा.	९८४२९९०१७५	
१७	सुस्मिता नेपाली	मस अपरेटर	धरपभोड गा.पा.	९८४६६९८४८८	
१८	सरिता थकाली	आधेकृष्ट ई.ई.	" "	९८४६०४६२५३	
१९	रंजना थकाली	स.च.अ.	" "	९८४६६४३८८	
२०	कृष्ण वहादुर थकाली	सि.अ. ई.ई.अ.	" "	९८४६६४००३४	
२१	सुजिता थकाली	स.च.अ.	" "	९८४६६४०८८	
२२	सुजिता थकाली	स.च.अ.	" "	९८४६६४२२९८	
२३	आरुण वहादुर थकाली	स.च.अ.	" "	९८६६०८४०४	
२४	कैलाश सिंह थापा	पोतना, धरपभोड	" "	९८४६९०९६९३	
२५	प्रेम वहादुर वानिया	धरपभोड गा.पा.	धरपभोड गा.पा.	९८४६६६८५२	
२६	लोक वहादुर क्षेत्री	"	धरपभोड गा.पा.	९८४६६६६६०	
२७	अरुण उपाध्याय	"	धरपभोड गा.पा.	९८५०६६३६४०	

अनुसूचि २
वडा कार्यालयका पदाधिकारीहरु र सेवाग्राही संगको अन्तर्क्रियाको उपस्थिति

आज मिति २०८२ साल वैशाख २९ गतेको दिन
घरपभोड गाउँपालिका, वडा नं. ४ का वडा अध्यक्ष श्री
याम उताय धवालीसहित केन्द्रस्थानी गाउँपालिका, सा-
माजिक जीवित र लेखित समाज तथा सामाजिक तथा
वैदेशिक जीवितको तस्वीर छलफल, आ-आजित, तस्वीर
जाँचो।

उपस्थित:

- श्री याम उताय धवाली, वडा अध्यक्ष
- श्री नारायण प्रसाद पौडेल, वडा एचएच - *सिर्फ*
- श्री फादाब। गेताये - सामाजिक परिचालन *सिर्फ*
- श्री रोसन गुड्डा, सेवाग्राही *सिर्फ*
- श्री देव व. बस्नेत परामर्शदाता *सिर्फ*
- श्री वरत उताय छेसी " *वडा अध्यक्ष*

अनुसूचि ३
वाल कलवका पदाधिकारीहरु संग गरिएको अन्तर्क्रियाको उपस्थिति

आज मिति २०८१/०९/२० गतेका दिन अन्तर्क्रिया जोडिएको स्थित
आठविक्र वाल कलवका पदाधिकारीहरु हो सामाजिक परिषद
र लैंगिक समानता तथा सामाजिक समवेदीकरण परिषदका
लागि निर्दिष्ट बेलामा सहित अन्तर्क्रिया तथा दस्ताफल जारी।

- 1) Karishma Thakur Karishma
- 2) Sushma Tamang Sushma
- 3) Bipana magar Bipana
- 4) Laxmi B.k. Laxmi
- 4, Sonam Sherpa Sonam
- 5) Gyalmo Sherpa Gyalmo
- 6) Aniza Roka Magar Aniza
- ④ Binista Bisa Magar Binista
- ⑤ ~~SHANA B.K~~ Shana
- 9) Niten Gurung Niten
- 10) Tsering Lhamo Gurung Tsering
- 11) Dhawalchandogrg Dhawal
- 12) Gaurav Raut Gaurav Raut
- 13) Aayush Thakalee Aayush
- 14) Nawang Thinley Gurung Thinley
- 15) Karchung Luning Karchung
- 16) Supreme Thakali Supreme

अनुसूचि ४
सामाजिक परिक्षणको प्रतिवेदन प्रस्तुतिकरणका केही फोटोहरु

अनुसूचि ५

असल अभ्यासहरु

